

Valvojan ohje

Tässä ohjeessa kuvataan digitaalisen ylioppilaskokeen järjestäminen ja reagointi mahdollisiin koetilanteen aikana ilmeneviin teknisiin ongelmiin. Jos koetilanteessa havaitaan jokin muu kuin tässä ohjeessa kuvattu tekninen ongelma, tulee lukion ottaa yhteyttä Ylioppilastutkintolautakuntaan.

Viimeistään klo 8.00: Palvelimet käynnistetään ja koetehtävät ladataan

- Jokaiseen koetilaan on tulostettu tämä ohje.
- Lukio on rakentanut tutkintoverkon YTL:n määräysten ja ohjeiden¹ mukaisesti ja testannut sen toiminnan esimerkiksi YTL:n kertausharjoituskokeella². Mikäli lukiolla on lupa langattoman tutkintoverkon käyttöön digitaalisessa ylioppilaskokeessa, lukio on tehnyt lupapäätöksessä määritellyt tarkastukset.
- Lukio on varannut jokaiselle koetilan palvelimelle ja varapalvelimelle USB-muistin. Samoja koetilan palvelimen USB-muisteja voi käyttää useana eri koepäivänä saman tutkintokerran aikana. On huomattava, että sellaista USB-muistia, jota on kerran käytetty koetilan palvelimen käynnistämiseen, ei voi enää käyttää koetilan varapalvelimen käynnistämiseen.
- Lukio on käynnistänyt koetilan palvelimen ja varapalvelimen USB-muisteilta. Koetilan varapalvelimen vaatima salasana löytyy koetilan palvelimen näytöltä. Koetilan palvelimen ja varapalvelimen synkronointi voi kestää jopa 45 minuuttia. Kokeen valmisteluja voi jatkaa, vaikka synkronointi on kesken.

Valvojan näytön ja koetilan varapalvelimen salasana: [Näytä salasana](#)

Syötä koetilan varapalvelimen salasana

Salasana löytyy koetilan palvelimelta Kokeen lataus ja koesuoritusten siirto -näkyvästä.

[Kirjaudu sisään](#)

Valvojan näytön ja koetilan varapalvelimen salasana: [quenelle odysseia suuhaara marenki](#) [Piilota salasana](#)

- Lukio on ladannut koetilan palvelimelle koetehtävät, jotka rehtori on hyvissä ajoin ennen koepäivää ladannut USB-muistille YTL:n tutkintopalvelusta. Kokeen

¹ Ks. Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet, liite 1: Koetilan tekniset järjestelyt

² Kertausharjoitus löytyy YTL:n tutkintopalvelusta (<https://koe.ylioppilastutkinto.fi>) ja YTL:n verkkosivuilta (purkukoodi ja avainlukulista).

lataaminen USB-muistilta palvelimelle voi kestää jopa 30–60 sekuntia. Koejärjestelmä pyytää kokeen purkukoodia, mutta sitä ei vielä tässä vaiheessa syötetä koejärjestelmään. Purkukoodi on lukiolle lähetetyssä suljetussa kirjekuoressa, joka avataan vasta koetilaisuuden alussa.

Koetehtävien lataus ja koesuoritusten siirto

Kiinnitä koetehtävät sisältävä USB-muisti palvelimeen ja klikkaa "Tuo uudet koetehtävät".

Tuo uudet koetehtävät

Syötä koetehtävien purkukoodi:

Peruuta OK

Palvelinten käynnistämisen lisäksi tehdään seuraavat järjestelyt:

- Jos kokelaat tekevät kokeen lukion koneilla, lukio asettaa koneet valmiiksi kokelaiden istumapaikoille.
- Jokaisessa koetilassa on yksi lukion kopioima koepöytäkirja kutakin kokelaiden tunnistamiseen osallistuvaa valvojaa kohden. Koetilassa olevia pöytäkirjakopioita käytetään kokelaiden tunnistamiseen. Koetilaisuuteen liittyvät merkinnät tehdään vain varsinaiseen pöytäkirjaan, joka palautetaan YTL:ään.
- Lukio on jakanut kokelaiden istumapaikoille kokelaan koneen käynnistämiseen tarkoitetut, YTL:n toimittamat USB-muistit ja lukion tunnuksin merkittyjä koepapereita luonnoksia varten³.
- Lukio varaa koetilaan YTL:n ohjeiden mukaisen määrän varakoneita, joiden tiedetään käynnistyvän kokelaan koneen USB-muistilta, sekä varakuulokkeita, joiden tiedetään toimivan varakoneissa ja joilla on tehty äänitesti. Varakoneissa on lukion laatimat ohjeet, joiden avulla kokeen valvoja voi tarvittaessa käynnistää ne kokelaan koneen USB-muistilta. Lukio on sijoittanut varakoneet oman suunnitelmansa mukaisesti esim. kokelaiden varapaikoille ja liittänyt ne tutkinto- ja sähköverkkoihin. Valvojen on hyvä tiedostaa, että mikäli varakoneet on käynnistetty valmiiksi, ne näkyvät koetilan palvelimella yläreunan Tietokoneita koeverkossa -lukumäärässä.

Lukio voi harkintansa mukaan käynnistää tutkintoverkkoon valvojen koneita kokelaiden tilan seuraamiseksi tai ylimääräisiä kokelaiden koneita, jos valvojat haluavat tutustua koetehtäviinkoetilaisuuden aikana.

- Lukio on käynnistänyt mahdolliset valvojen koneet. Valvojan kone käynnistetään

³ Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet, 1.4.1

valvojan koneen USB-muistilta. Valvojan koneen vaatima salasana löytyy koetilan palvelimen näytöltä. Salasana on sama kuin varapalvelimen käynnistämässä käytetty.

- Valvojilla on mahdollisuus katsoa koetehtäviä kokeen aikana. Tätä varten lukiot voivat käynnistää tutkintoverkkoon ylimääräisiä kokelaan koneita. Valvojien tulee kirjautua koneille omalla henkilötunnuksellaan ja syöttää nimeksi "Testi Opettaja". Yhdellä kokelaan koneella tutkintoverkkoa kohden voidaan käyttää kirjautumiseen henkilötunnusta "010101-0101". Muita keksittyjä henkilötunnuksia ei saa käyttää. Jokaisella koneella on käytettävä eri henkilötunnusta. Koetehtäviä ei voi katsoa valvojan koneelta. On kuitenkin tärkeää muistaa, että kokeen valvojan tulee keskittyä kokelaisten ja heidän näyttöjensä valvomiseen.

Noin klo 8.15–8.30: Kokelaat saapuvat ja käynnistävät tietokoneensa

Tämän ja edellisen vaiheen ajoituksessa on otettava huomioon tietokoneiden käynnistykseen ja kokelaisten tunnistamiseen kuluva aika. Lukio antaa omille kokelailleen tarkemmat ohjeet aikatauluista.

Tässä vaiheessa koetilassa voi olla vielä kokelaisten ja valvojien lisäksi esim. tietotekniikkatukihenkilöitä, jotka voivat avustaa kokelaita tietokoneiden käynnistämässä ja äänien kuulumiseen liittyvissä ongelmissa. Kaikkia tilassa olevia henkilöitä koskevat Ylioppilastutkintolautakunnan yleisten määräysten ja ohjeiden kohdat 2.3.5 (Valvojat) ja 2.3.6 (Esteellisyys ja sähköisen koejärjestelmän käyttöoikeudet).

- Kokelaat saapuvat koetilaan.
- Kokelaat liittävät omat tietokoneensa sähkö- ja tutkintoverkkoihin sekä käynnistävät tietokoneensa YTL:n toimittamalta, aiemmin pöydälle jaetulta USB-muistilta.
- Kokelaat tekevät äänitestin, joka käynnistyy automaattisesti, kun kone on käynnistetty USB-muistilta.

Noin klo 8.30–8.50: Purkukoodi syötetään ja kokelaat tunnistetaan

- Muut kuin kokeen valvomiseen osallistuvat henkilöt poistuvat salista. Jos esim. tietotekniikkatukihenkilön halutaan pysyvän salissa kokeen aikana, on rehtorin varmistettava, että hän tuntee valvojan tehtävät, määräykset ja vastuut. Silloin tukihenkilö tulkitaan YTL:n yleisten määräysten ja ohjeiden mukaisesti valvojaksi.
- Rehtori, valvoja ja kokelas toteavat purkukoodin ja avainlukulistat sisältävän kuoren olevan avaamaton.
- Rehtori avaa kuoren ja luovuttaa purkukoodin sekä avainlukulistat valvojalle.
- Rehtori tai valvoja syöttää purkukoodin koetilan palvelimelle.

Syötä koetehtävien purkukoodi:

- Kokelaat syöttävät koejärjestelmään etu- ja sukunimensä sekä henkilötunnuksensa ja valitsevat suorittamansa kokeen.
- Valvojat tunnistavat kokelaat avainlukulistojen ja koepöytäkirjojen avulla. Valvojat myös varmistavat, että kokelaat ovat valinneet oikean kokeen ja kieliversion. Tämä vaihe vie yhdeltä valvojalta noin 10 minuuttia 25 kokelasta kohden.

Kokelaisten tunnistamisella varmistetaan, että koevastaukset tallentuvat oikeaan kokelaan identiteetillä. Tunnistamista varten kokelailla on mukanaan henkilötodistus. Jos valvojat voivat luotettavasti tunnistaa kokelaat, voidaan henkilöllisyys tarkistaa ilman kokelaan henkilötodistusta. Tätä varten koepöytäkirjasta on tehtävä kopio jokaista tunnistamiseen osallistuvaa valvojaa varten. Valvojan on varmistettava tästä listasta, että kokelas on syöttänyt koejärjestelmään henkilötunnuksen oikein ja valinnut oikean koeversion. Jos kokelas on syöttänyt väärät tiedot, tietokone käynnistetään uudelleen.

Kun valvoja on tarkistanut kokelaan henkilöllisyyden ja kokelaan koejärjestelmään syöttämän henkilötunnuksen sekä varmistanut, että kokelas on valinnut oikean kokeen, hän kertoo kokelaalle avainlukulistalta koejärjestelmän pyytämät koodit. Valvoja varmistaa kokelaan näytöltä, että kokelas syöttää valvojan sanelemat koodit.

Henkilöllisyyden tarkistamisen jälkeen opiskelijat jäävät odottamaan kokeen alkamista. Kokelaan valitseman kokeen nimi näkyy näytöllä. Jos kokelas havaitsee valinneensa väärän kokeen, hän ottaa yhteyttä valvojaan. Koe vaihdetaan käynnistämällä tietokone uudelleen.

Klo 9.00: Koe alkaa

- Koetilassa on vain kokelaita ja valvojia.
- Kun kaikkien kokelaisten tietokoneet on käynnistetty ja kokelaat on tunnistettu, valvoja aloittaa kokeen napsauttamalla koetilan palvelimelta Aloita koe -painiketta.

Uusien koetehtävien lataaminen poistaa edelliset koesuoritukset.

Koetehtävät [Kokeiden aloitus ja valvonta >](#)

Kokeiden valvonta

Myöhästyneiden kokelaiden kohdalla noudatetaan YTL:n määräysten mukaisia käytäntöjä. Valvoja tunnistaa myöhästyneet, kokeeseen hyväksytyt kokelaat normaalisti.

Koejärjestelmä ei mittaa koeaikaa, se on edelleen valvojen tehtävä.

Valvojan tehtävänä on valvoa kokelaita. Valvoja voi liikkua koetilassa, kunhan liikkuminen ei häiritse koetilannetta. Jokaisen kokelaan näytön on oltava jatkuvasti yhden tai useamman valvojan nähtävillä. Kokelaiden näyttöjen valvomisen lisäksi valvojat voivat seurata kokeen etenemistä koetilan palvelimelta tai valvojan koneen näytöltä, joilta nähdään myös mahdolliset ongelmatilanteet.

Valvojat reagoivat teknisiin häiriöihin tämän ohjeen kappaleen ”Ohjeita ongelmatilanteisiin” mukaisesti. Valvoja kirjaa koepöytäkirjaan mahdolliset ongelmatilanteet ja miten ne ratkaistiin.

Kokelaan poistuessa klo 12.00–17.00

Kokelas lopettaa kokeen suorittamisen kokeen lopussa olevasta Päätä koe -painikkeesta.

Kokelaan poistuessa valvoja varmistaa, että:

- kokelas palauttaa kaikki käyttämänsä luonnospaperit. Luonnoksissa tulee olla kokelaan nimi⁴. Luonnoksia käsitellään kuten paperikokeessa.
- kokelas palauttaa koneensa käynnistämiseen käyttämänsä USB-muistin. Kokeen tietoturvan kannalta on erittäin tärkeää, että yhtään YTL:n toimittamaa USB-muistia ei kulkeudu kokelaiden mukana koetilan ulkopuolelle.

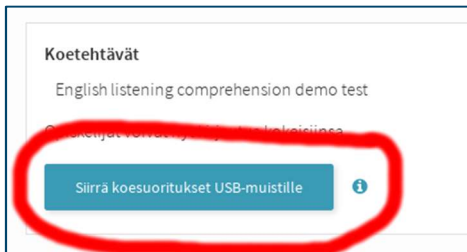
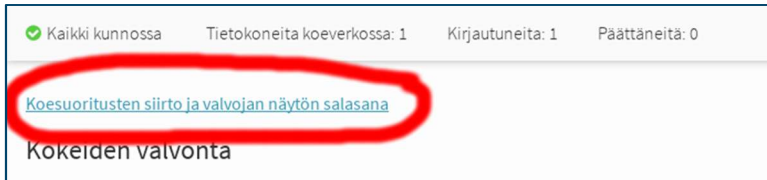
Kokelaan henkilöllisyys tarkistetaan myös kokelaan poistuessa, jotta voidaan varmistaa, että hänen palauttamissaan luonnoksissa on oikea nimi.

Noin klo 15.00–17.00: Koeaika päättyy

Koeajan päätyttyä tai viimeisen kokelaan poistuttua valvoja tekee seuraavat toimenpiteet tässä järjestyksessä:

- Sammuttaa mahdolliset valvojen koneet ja koetehtävien katsomiseen käytetyt koneet.
- Sammuttaa koetilan varapalvelimen.
- Tallettaa kokelaiden koesuoritukset USB-muistille.

⁴ Ks. Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet, 1.4.1.

- Sammuttaa koetilan palvelimen.
- Varmistaa, että koetilan palvelimen ja varapalvelimen käynnistämiseen käytetyt USB-muistit säilytetään siten, että koetilan palvelimessa käytettyjä USB-muisteja käytetään uudelleen seuraavina koepäivinä nimenomaan koetilan palvelimen käynnistämiseen. Vastaavasti varapalvelimessa käytettyjä USB-muisteja käytetään nimenomaan varapalvelimien käynnistämiseen. Lukio ei saa tehdä USB-muisteihin merkintöjä tai esim. kiinnittää tarroja. Kokelaiden koneiden USB-muisteja voidaan myös käyttää uudelleen saman tutkintokerran koepäivinä.
- Toimittaa kokelaiden koesuoritukset sisältävät USB-muistit sekä muut kokeessa käytetyt USB-muistit rehtorille. Kaikki USB-muistit säilytetään YTL:n määräysten mukaisesti⁵.

Ulkopuolisilta estetään pääsy koetilaan, kunnes tekniikka on purettu.

Kokeen jälkeen klo 15.00–18.00: Koesuoritusten siirtäminen tutkintopalveluun

- Lukion rehtori kirjautuu YTL:n tutkintopalveluun. Rehtori siirtää opiskelijoiden koesuoritukset sisältävän tiedoston valvojan antamalta USB-muistilta YTL:n tutkintopalveluun. Rehtori saa järjestelmästä kuittauksen, että koesuoritukset on siirretty tutkintopalveluun (ks. oheinen esimerkki).

⁵ Ks. Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet, 2.3.2.

KOETEHTÄVÄT KOESUORITUKSET OPETTAJAT

Koesuoritukset

Kokeen päätyttyä tallenna koesuoritukset koetilan palvelimelta tavalliselle USB-muistille. Kiinnitä USB-muisti omaan koneeseesi ja klikkaa "Tuo koesuoritukset".

[Tuo koesuoritukset](#)

Tuodut koesuoritukset:

Huom! 10 kokelaan ilmoittautumistiedot puuttuvat, kokelaiden suoritukset ovat kuitenkin tallissa YTL:n palvelussa. YTL selvittää ilmoittautumistiedot ja toimittaa suoritukset kyseisten kokelaiden kouluihin arvoitaviksi.

Lappeenrannan lukio:	
FI - Saksa (lyhyt oppimäärä)	27
Alavuden aikuislukio:	
FI - Saksa (lyhyt oppimäärä)	5

[Sulje](#)

- Lukion rehtori syöttää/päivittää valmistavaan arvosteluun osallistuvien opettajien henkilötunnukset YTL:n tutkintopalvelussa.
- YTL julkaisee hyvän vastauksen piirteet verkkosivuillaan⁶. Valmistavaan arvosteluun osallistuvat opettajat näkevät digitaalisten kokeiden koetehtävät ja aineistot YTL:n tutkintopalvelussa. YTL ei julkaise koetehtäviä ja aineistoja verkkosivuillaan. Koetehtävien ja aineistojen tulostaminen ja siirtäminen YTL:n verkkopalvelun ulkopuolelle on kielletty⁷. Kokelaiden suoritusten tulostaminen ja kopiaaminen on myös kielletty⁸.
- Opettajat voivat aloittaa valmistavan arvostelun. Ohjeet valmistavan arvostelun suorittamiseen löytyvät YTL:n verkkosivuilta.
- Opettajat näkevät kokelaan suorituksen ja omat muistiinpanonsa tutkintopalvelussa kunnes mahdollinen tarkistusarvostelu on valmis ja tutkintokerran tulokset ovat lopullisia.

⁶ <https://www.ylioppilastutkinto.fi>

⁷ Ks. Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet, 2.3.11.

⁸ Ks. Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet, 1.5.3.

Ohjeita ongelmatilanteisiin

Alla on lueteltu yleisimmät ongelmatilanteet ja annettu ohjeet niiden ratkaisemiseksi. Kokelaan neuvominen tietokoneen käytössä kokeen aikana on kielletty lukuun ottamatta alla mainittuja erityistapauksia.

Äänitesti tai kokeessa olevat äänet eivät kuulu

Mikäli äänet eivät kuulu, voi äänitestin sulkea ja avata uudestaan. Äänitestin saa esiin klikkaamalla näytön oikeassa ylänurkassa olevaa kuulokekuvaketta. Tarvittaessa koneen voi joutua käynnistämään uudelleen. Myös kuulokkeet voi vaihtaa ja tarvittaessa käytetään koulun varakonetta ja -kuulokkeita.

Valvoja voi neuvoa kokelasta äänilaitteiden valintaan tai äänenvoimakkuuden säätämiseen liittyvissä asioissa kokeen aikana.

Äänenvoimakkuuden säätäminen kokeen aikana

Kokeen aikana äänenvoimakkuutta voi säätää äänitestillä. Äänitestin saa esiin klikkaamalla näytön oikeassa ylänurkassa olevaa kuulokekuvaketta.

Valvoja voi neuvoa kokelasta äänenvoimakkuuden säätämisessä kokeen aikana.

Äänite ei kuulu (toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen koe)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeissa kokelas voi kuunnella kunkin äänitteen vain yhden kerran. Jos kokelas ei kuule äänitettä teknisen syyn vuoksi, on ensin varmistettava äänen kuuluminen äänitestillä. Tämän jälkeen valvoja palauttaa äänitteen kuultavaksi koetilän palvelimelta. Äänite käynnistetään uudelleen kokelaan nimen kohdalta sarakkeesta ”Viimeksi kuunneltu äänite”. Tämän jälkeen kokelaan on päivitettävä oma koenäkönsä palvelimen näytöllä olevan ohjeen mukaisesti.

Valvoja voi neuvoa kokelasta äänenvoimakkuuden säätämisessä ja koenäkönsä päivittämisessä.

Kokelas poistuu hetkeksi paikaltaan

Jos kokelas poistuu paikaltaan esimerkiksi vessaan, hän kytkee näytönsäästäjän päälle klikkaamalla koejärjestelmän yläreunassa näkyvää lukon kuvaa. Näytönsäästäjää käytettäessä ei kokelasta tarvitse tunnistaa uudelleen. Valvojen tehtävänä on valvoa, etteivät muut kokelaat koske poistuneen kokelaan koneeseen tällä välin.

Valvoja voi neuvoa kokelasta näytönsäästäjän käynnistämisessä kokeen aikana.

Kokelas jatkaa jo aloitettua suoritusta

Mikäli kokelaan kone on jouduttu käynnistämään uudelleen ja/tai kokelas jatkaa kokeen

suorittamista varakoneella, täytyy hänen kirjautua uudestaan koejärjestelmään. Uudelleen kirjaututtaessa valvoja tunnistaa kokelaan avainlukulistaa käyttäen. Koejärjestelmä tunnistaa kokelaan henkilötunnuksen perusteella ja kokelas voi jatkaa työskentelyään siitä, mihin vastaaminen jäi.

Kokelas siirtyy varakoneelle

Mikäli kokelas ei voi jatkaa kokeen suorittamista omalla koneellaan, annetaan hänen käyttöönsä koulun varakone lisälaitteineen. Valvoja käynnistää varakoneen, jos sitä ei ole käynnistetty jo ennen kokeen alkua. Kokelas voidaan myös siirtää varapaikalle. Mikäli kyse ei ole tietoliikennehäiriöstä ja koneen vaihtamisesta ei aiheudu häiriötä, voi kokelas jatkaa varakoneella työskentelyä omalta paikaltaan. Kokelaalle hyvitetään koneen vaihtamiseen kulunut aika.

Kokelas on kadottanut koetehtävät

Jos kokelas on kadottanut koenäkömän, toimitaan seuraavasti:

- 1) Kokelas sulkee kaikki avoimet ikkunat klikkaamalla ikkunan oikeassa ylänurkassa olevaa X-painiketta.
- 2) Jos sovellus (esim. LibreOffice) kysyy, tallennetaanko tiedosto, se tallennetaan.
- 3) Siirrytään seuraavaan ikkunaan painamalla Alt-Tab.
- 4) Vaiheita 1-3 toistetaan, kunnes ikkunoita ei enää ole.
- 5) Avataan selain, jossa koenäkömä on: Sovellukset > Selain.

Kokelaalle ei hyvitetä asian selvittämiseen kulunutta aikaa.

Valvoja voi neuvoa kokelasta ikkunoiden sulkemisessa, dokumenttien tallettamisessa ja koenäkömän uudelleenavaamisessa.

Kokelas on kadottanut vastauksia

Kokelasta kielletään välittömästi koskemasta tietokoneeseen. Valvoja ottaa yhteyttä YTL:ään.

Valvoja voi neuvoa kokelasta vain YTL:n ohjeiden mukaisesti.

Kokelaan koneen USB-muisti irtoaa

Kokelaan koneen näytölle tulee ilmoitus USB-tikun irtoamisesta. Valvoja neuvoo kokelasta tekemään näin:

- 1) Kokelas sammuttaa koneensa. Tässä vaiheessa kone voi vaatia virtapainikkeen painamista pitkään (5-10 sekunnin ajan).
- 2) Kokelas irrottaa USB-muistin koneesta ja liittää se koneeseen takaisin. Jos mahdollista, käytetään toista USB-liitäntää.
- 3) Kokelas käynnistää koneen uudelleen.
- 4) Kokelas syöttää henkilötietonsa ja valitsee kokeen, jonka jälkeen valvoja tarkastaa

hänen henkilöisyytensä kuten kokeen alussa.

Jos tilanne toistuu saman kokelaan kohdalla, kokelas siirretään varakoneelle ja koneen käynnistämiseen tarkoitettu USB-muisti vaihdetaan.

Kokelaan kone käynnistyy kokeen aikana uudestaan

Mikäli kokelaan kone käynnistyy uudelleen, saattaa kyseessä olla vilppiyritys tai tekninen vika. Valvojan harkinnan mukaan kokelas jatkaa kokeen suorittamista joko omalla koneellaan tai varakoneella.

Jos uudelleenkäynnistymisiä tapahtuu kokeen aikana enemmän kuin yksi, kokelas siirretään varakoneelle. Jos uudelleenkäynnistymiset jatkuvat, valvojan tulee ottaa yhteyttä YTL:ään.

Häiriö kokelaan teknisessä valvonnassa

Jos koetilan palvelimeen tulee jonkun kokelaan kohdalle tällainen viesti, on valvojan välittömästi otettava yhteyttä YTL:ään lisäohjeiden saamiseksi. Viesti tai siihen liittyvä yhteydenotto ei saa missään tapauksessa tulla kokelaiden tietoon.

Ilmoituksia voi tulla koepäivän aikana useita. Jokaisesta ilmoituksesta on otettava yhteyttä YTL:ään. YTL antaa ohjeet jatkotoimenpiteistä tapauskohtaisesti.

Kokelaan verkkoyhteys katkeaa

Koejärjestelmä ilmoittaa kokelaalle ja valvojalle, mikäli yhteys koetilan palvelimelle katkeaa. Kaikki kokelaan siihen mennessä laittamat vastaukset ovat tallentuneet, eikä työskentely voi jatkua ennen yhteyden palaamista. Tarkista ensin, että verkkokaapeli on huolellisesti kiinnitetty kokelaan koneeseen ja kytkimeen. Kokeile seuraavaksi käynnistää kokelaan kone uudelleen. Mikäli uudelleenkäynnistys ei auta, siirrä kokelas laitteineen ja USB-muisteineen varapaikalle koetilassa. Jos ongelma jatkuu varapaikalla, kokelas siirretään varakoneelle.

Useiden kokelaiden yhteys koetilan palvelimelle katkeaa

Jos yhteys koetilan palvelimelle katkeaa samanaikaisesti kaikilta kokelailta, tarkistetaan ensin koetilan palvelimen verkkokaapelin liitäntä. Jos kaapeli on kiinnitetty palvelimeen, jatketaan ongelman selvittämistä kohdan ”Koetilan palvelimen toimintahäiriö” mukaisesti.

Valvojan tulee ottaa yhteyttä YTL:ään heti vian ilmetyä tai viimeistään korjaustoimenpiteiden jälkeen.

Koetilan palvelimen toimintahäiriö

Koetilan palvelimen toimintahäiriöt ilmenevät kaikkien kokelaiden havaitsemina ongelmina. Jos yhteys koetilan varapalvelimelle on toiminut normaalisti ennen toimintahäiriötä, toimitaan seuraavasti:

- 1) Valvoja ilmoittaa kokelaille viasta. Vian korjaukseen käytetty aika hyvitetään kokelaille.
- 2) Valvoja sammuttaa sekä koetilan palvelimen että koetilan varapalvelimen näytön oikeasta ylänurkasta.
- 3) Valvoja käynnistää koetilan varapalvelimen koetilan palvelimeksi.
- 4) Kokelaat voivat jatkaa kokeen suorittamista normaalisti.
- 5) Selvitetään, löytyykö lukiosta uusi tietokone koetilan varapalvelimeksi. Käynnistetään uusi varapalvelin käyttämättömältä palvelintikulta.

Valvojan tulee ottaa yhteyttä YTL:ään heti vian ilmetyä tai viimeistään korjaustoimenpiteiden jälkeen.

Koetilan varapalvelimen toimintahäiriö

Koetilan varapalvelimen toimintahäiriö ilmenee koetilan palvelimella ja/tai koetilan varapalvelimella. Kokelaat voivat jatkaa kokeen suorittamista normaalisti. Tarkistetaan ensin koetilan varapalvelimen verkkoyhteys. Sen jälkeen yritetään käynnistää varapalvelin uudelleen ensin samalta USB-muistilta ja jos tämä ei auta, sen jälkeen käyttämättömältä koetilan palvelimen USB-muistilta. Jos nämä yritykset eivät korjaa tilannetta, selvitetään, löytyykö lukiosta uusi tietokone koetilan varapalvelimeksi. Uusi varapalvelin käynnistetään käyttämättömältä palvelimen USB-muistilta.

Valvojan tulee ottaa yhteyttä YTL:ään heti vian ilmetyä tai viimeistään korjaustoimenpiteiden jälkeen.

Sähköt katkeavat koko rakennuksesta

Jos sähköt katkeavat koko rakennuksesta, voidaan koetta jatkaa akkuvarmistuksen avulla. Viiden minuutin sähkökatkon jälkeen kokelaita pyydetään tallettamaan tiedostonsa (esim. LibreOffice, Geogebra) ja sammuttamaan koneensa näytön oikeasta ylänurkasta. Valvojat seuraavat verkkoon liitettyjen koneiden määrää valvojan näytön yläreunasta. Kun kaikki koneet ovat poistuneet tutkintoverkosta, valvoja sammuttaa ensin koetilan palvelimen ja sen jälkeen koetilan varapalvelimen.

Sähköjen palauduttua valvoja käynnistää koetilan palvelimen ja varapalvelimen. Tämän jälkeen kokelaita pyydetään käynnistämään koneensa. Kokelaat kirjoittavat henkilötietonsa ja valvojat tunnistavat heidän henkilöllisyytensä kuten kokeen alussa. Kokelaat saavat jatkaa kokeen suorittamista valvojan luvalla vasta kun kaikki kokelaat on tunnistettu. Kokelaille hyvitetään sähkökatkoksen selvittämiseen kulunut aika.

Valvojan tulee ottaa yhteyttä YTL:ään heti vian ilmetyä tai viimeistään korjaustoimenpiteiden jälkeen.